

BirdLife Suomi ry BirdLife Finland rf
Annankatu 29 A 16, 00100 HELSINKI
Puh. (09) 4135 3300, fax (09) 4135 3322
toimisto@birdlife.fi - www.birdlife.fi

Vastaanottaja:
Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo@mmm.fi

Lausunto luonnoksesta MMM:n asetukseksi koskien metson, teeren, pyyn ja riekon metsästyksen kieltämistä metsästysvuonna 2020—2021 (Dnro VN/18296/2020)

BirdLife Suomi kiittää maa- ja metsätalousministeriötä lausuntopyynnöstä ja toteaa asian johdosta seuraavaa:

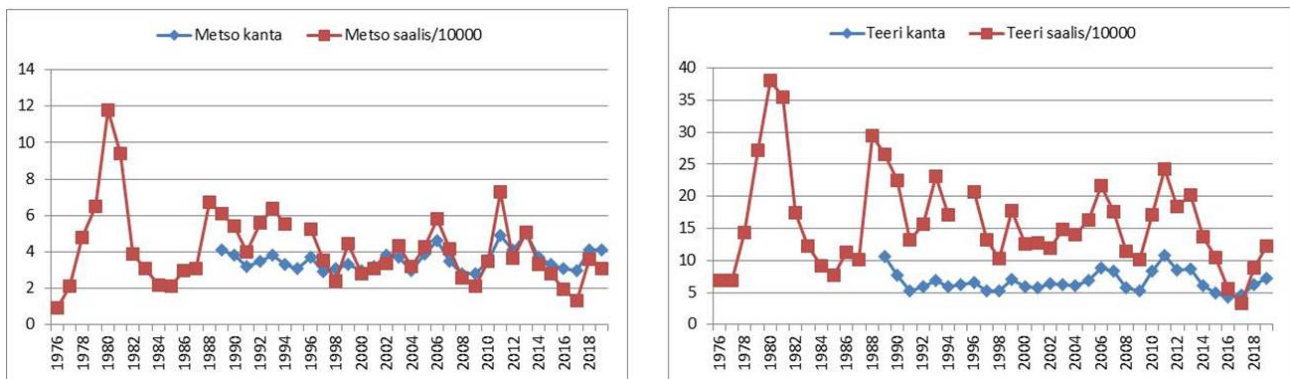
Kanalintukannat pysyivät kesällä 2020 varsin vakaina edelliseen vuoteen verrattuna ja olivat etenkin pohjoisessa Suomessa 2000-luvun keskiarvoa korkeampia. Kannat ovat silti edelleen varsin pienet 1900-luvun lopun huippuvuosiin verrattuna. Huomionarvoista on, että kannat kääntyivät jo laskuun monilla niillä alueilla, joilla viime vuonna sallittiin pitkä metsästyskausi ja joille nyt edelleen ehdotetaan poikkeuksellisen pitkää metsästyskautta. Kanalintujen kannankehityksessä on myös suurta alueellista vaihtelua, ja monet heikon kannan alueet sekä alueelliset muutokset ovat jääneet esitetyissä metsästysrajoituksissa huomioimatta.

Asetusluonnoksessa esitetään kanalinnuille viime vuoden tapaan poikkeuksellisen pitkiä metsästysaikoja, vaikka kantojen tila ei ole juuri keskimääräistä parempi. Vahvan kannan alueille esitetään jakson 1976—2017 maksimiin (52 päivää) verrattuna kaksinkertaista (104 päivää) tai lähes kaksinkertaista (92 päivää) metsästysaika, ja keskimääräisen tai hieman keskimääräistä alemman kannan alueille kymmenen päivää entistä maksimia pidempää metsästysaika. Näin pitkät metsästysajat ovat ennen vuotta 2019 olleet 1960-luvulla, jolloin kanalintukannat olivat huomattavasti nykyistä suuremmat. Pidämme ministeriön esitystä metsästyksen kestävyuden vaarantavana ja esitämme ministeriölle metsästysaikojen huomattavaa lyhentämistä.

Kanalintujen metsästysaikoja viime vuosikymmeninä on vertailtu perusteellisesti BirdLifen viimevuotisessa lausunnossa: <https://tiedostot.birdlife.fi/pdf/birdlife-lausunto-kanalintujen-metsastys-2019.pdf>

Kanalintujen metsästyksen sääntely perustuu kattaviin laskentatietoihin. Metsästysaikoja määriteltäessä käytettävä vertailujakso kattaa kuitenkin vain ajan, jolloin kanalintukannat ovat olleet keskimäärin hyvin alhaiset. Vaikka 1900-luvun lopun ja nykyiset riistakolmiolaskennat eivät keskenään ole täysin vertailukelpoiset, osoittavat myös muun muassa saalistilastot kantojen olleen vielä 1980-luvulla (huiput vuosikymmenen alussa ja lopussa) aivan toisella tasolla (Kuva 1).

Merkittävää saalistilastojen perusteella on myös, että riistasaaliit ovat 1990-luvun alusta edelleen pienentyneet, vaikka laskentatulosten perusteella kanalintukannat ovat olleet tällä ajanjaksolla vakaat (Kuva 1). Tämä voi tarkoittaa, että metsästyksen tehokas sääntely on edesauttanut kanalintukantojen säilymistä vakaana tilanteessa, jossa lajien elinympäristöt jatkuvasti huononevat. Metsästysaikojen huomattavan pidentämisen vaikutusta kanalintukantoihin ei voida vielä tuntea, mutta varovaisuusperiaatteen mukaisesti metsästyspainetta ei ole syytä merkittävästi lisätä tilanteessa, jossa kanalintukantoja ei voi pitää poikkeuksellisen vahvoina.

Kuva 1. Metson ja teeren riistakolmiolaskentoihin perustuvat kannat ja metsästysaaliit.

Lajikohtaiset huomiot

METSO

Suomen metsokanta oli loppukesällä 2020 suurimmassa osassa Suomea hieman 2000-luvun keskiarvoa korkeampi, joillain alueilla kuten Pohjois-Pohjanmaalla jopa selvästi korkeampi. Koko Suomea tarkastellen kanta säilyi edellisen vuoden tasolla.

Metsolle esitetään pääosin erittäin pitkiä, jopa viime vuottakin pidempiä metsästysaikoja. Tämä ei ole kannankehitystietojen valossa perusteltua. Huomionarvoista on etenkin, että metsotiheydet ovat jo kääntyneet laskuun useimmilla niillä alueilla, joilla erityisen pitkät metsästysajat sallittiin edellisellä vuonna (useimmat Lapin kunnat sekä Taivalkoski ja Pudasjärvi). Metson talvimetsästystä ei ole tässä tilanteessa perusteltua sallia ja kolmen kuukauden metsästysaika tulee rajoittaa korkeintaan tilanteisiin, joissa metsokannat ovat poikkeuksellisen vahvat ja kasvavat.

Metsokannan tila on edelleen huono Kaakkois-Suomessa, Pohjois-Hämeessä ja Keski-Suomessa (19, 26 ja 21 % 2000-luvun keskiarvon alapuolella). Näille alueille on tarpeen säätää hyvin lyhyt metsästysaika, enimmillään 1kk ehdotetun kahden kuukauden sijaan. Metso on vähentynyt viime vuodesta voimakkaasti myös Kemin-Tornion seudulla (missä edellisvuotinen metsästysaika oli poikkeuksellisen pitkä!). Myös tällä alueella metsästysaika tulee rajoittaa enintään kuukauteen.

Metson metsästyksen kieltäminen osassa Uttamaata ja Varsinais-Suomessa on perusteltu kannan pienuuden takia. Myös rannikko-Pohjanmaalla (erittäin pieni ja 40 % 2000-luvun keskiarvoa alhaisempi tiheys) metson metsästys on tarpeen kieltää kokonaan.

TEERI

Teerikanta on koko Suomen tasolla pysynyt viime vuoteen nähden vakaana, jääden kuitenkin selvästi alhaisemmaksi kuin mitä edelliset 2000-luvun huippuvuodet ovat olleet. On todennäköistä, että jaksollisen kannanvaihtelun huippu on tällä erää – kuten muillakin kanalinnuilla - saavutettu ja seuraavina vuosina on odotettavissa kantojen lasku.

Teeri on vähentynyt viime vuodesta monissa Lapin ja Kainuun kunnissa, joissa viime syksynä sallittiin pitkät metsästysajat ja myös lajin talvimetsästys. Kannankehitys viimevuotisen voimakkaan metsästyspaineen alueilla ei puolla laajamittaisen metsästyksen jatkamista. Teeren talvimetsästystä ei tule sallia missään osassa Suomea ja metsästysaikoja on kautta linjan selvästi lyhennettävä ehdotuksesta. Kannankehitystietojen valossa korkeintaan kahden kuukauden metsästysaika on perusteltu suurimpaan osaan Suomea.

Teerikannan tila on erityisen heikko Pohjois-Hämeessä (39 prosenttia 2000-luvun keskiarvoa pienempi) ja Varsinais-Suomessa (53 % pienempi ja erittäin alhainen tiheys muuhun Suomeen verrattuna). Pohjois-Hämeessä teeren metsästysajan tulee olla korkeintaan kuukauden mittainen ja Varsinais-Suomessa teeren metsästys on perusteltua kieltää kokonaan.

PYY

Pyy on pitkällä ajanjaksolla vähentynyt Suomessa, ja laji on nykyisin luokiteltu vaarantuneeksi. Pyykanta on hieman elpynyt 2010-luvun loppupuolen ennätyksellisen alhaisista lukemista, mutta edellisvuodesta kanta laski koko maan tasolla yli 15 prosenttia. Vuonna 2019 pyyn metsästysaika oli suurimmassa osassa Suomea kolme kuukautta.

Pyykanta on vuoteen 2019 verrattuna romahtanut erityisesti Kaakkois-Suomessa ja Kainuussa, mille alueille nyt esitetty kuukauden metsästysaika on perusteltu. Kanta on vähentynyt 35 % myös Lapissa, missä pyytiheys on muutenkin pieni. Pyynt metsästysaika on rajoitettava Lapissa kuukauden mittaiseksi ja yli kahden kuukauden metsästysaikaa ei tule sallia missään osassa Suomea.

RIEKKO

Riekon metsästystä esitetään kiellettäväksi suuressa osassa Suomea. Lyhennettyä kuukauden metsästysaikaa esitetään Keski- ja Itä-Lappiin sekä Koillismaalle. Metsästyksen rajoittaminen on

kannan alhaisen tiheyden ja pitkäaikaisen laskevan kannankehityksen perusteella oikea ja varovaisuusperiaatteen mukainen ratkaisu. Riekon metsästystä olisi kuitenkin rajoitettava myös Ylä-Lapissa.

Riekkokannat ovat olleet Ylä-Lapissa poikkeuksellisen heikot jo yli 10 vuoden ajan, ja viimeaikaisesta lievästä noususta huolimatta Riistakeskuksen esityksessä mainittu ”hieman 13 vuoden keskiarvoa alhaisempi kanta” on tulkittavissa hyvin heikoksi kannaksi. Alhaisten kanalintukantojen johdosta esimerkiksi äärimmäisen uhanalaisen tunturihaukan pesinnät ovat Ylä-Lapissa viime vuosina lähes loppuneet. Metsästyksen vaikutusta riekkokantaan on erittäin vaikea arvioida, mutta pitkä metsästyskausi luo erinomaiset mahdollisuudet yliverotukselle ja siksi talvista ansapyyntiä on varovaisuusperiaatteen mukaisesti rajoitettava.

KIIRUNA

Asetusluonnoksessa ei käsitellä lainkaan kiirunan metsästystä, mikä on Ylä-Lapissa sallittu ajalla 10.9.—31.3. Suomen kiirunakanta on pieni (keskikannaksi arvioitu 14 000 yksilöä) ja sen kehitys tunnetaan puutteellisesti. Kiiruna on Suomessa selkeimmin ilmastonmuutoksen uhkaamia lintulajeja, ja kannan hiipuminen lähitulevaisuudessa siksi varsin todennäköistä. Varovaisuusperiaatteen mukaisesti kiirunan metsästystä on tarpeen rajoittaa.

Pyydämme ministeriötä ottamaan lausunnossa esittämämme huomioon ja muuttamaan asetusta sen mukaisesti.

Helsingissä 24.08.2020

Aki Arkiomaa
BirdLife Suomi ry
toiminnanjohtaja